

Ders : 217**Konu : Kadir Gecesi**

KADİR GECESİ

“Kadir” kelimesi sözlükte; güç yetirmek, hüküm, kaza, takdir, şeref, azamet ve tazyik anlamlarına gelir. Kadir Gecesi ise; takdir, şeref, hüküm azamet ve tazyik gecesi demektir. Kadir gecesi mübarek gecelerden biridir.¹

Kadir Gecesi’ne; “**Hüküm Gecesi**” de denir. Çünkü bir yıllık olacak şeyler bu gece takdir edilir.² Kadir Gecesi, Kur’ân-ı Kerîm’de ismen zikredilmekte ve hakkında müstakil bir sure (Kadr suresi) bulunmaktadır. Kur’an, Kadir Gecesinde indirilmiştir.³ Cenâb-ı Hak:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ*

“**Biz onu (Kur’an’ı) Kadir gecesinde indirdik.**”⁴ buyurmaktadır.

Kur’ân’ın nüzûlü sadece bir kitabın nüzûlü değil, bütün dünyayı değiştirecek bir kitabın nâzil olması olayıdır. Bu olay, tüm dünyayı kuşatan bir olaydır.⁵ Allah’ın insanlara peygamberler vasıtasıyla son hitabı ve nihaî mesajı olan Kur’an’ı indirmesi insanlığın hidayetinde bir dönüm noktası teşkil ettiği için bu olayın gerçekleştiği gece özel bir anlam taşır.⁶

Kur’ân’ın bu gecede indirilmesi geceyi şereflendirir, kadrini yüceltir. Kur’ân, Ramazan ayında indirilmiştir. Çünkü Bakara sûresi 185. Âyette; **“O Ramazan ayı ki, Kur’ân o ayda indirilmiştir...”** buyrulmaktadır.

**Bir çocuk sorunca; “Ramazan nedir?”
Düşündüm, sabır ve imtihan dedim.
Kadir gecesi var, kadri yücedir,
Onunla arınır Müslüman, dedim! Z. Gül**

Kur’ân, Kadir Gecesi’nde dünya semasına indirilmiştir. Dûhan sûresinde;

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ

“**Biz onu mübârek bir gecede indirdik...**”⁷ buyurularak bu gecenin bereketi, fazileti, önemi ve mübârek bir gece olduğu ifade edilmiştir. Kadir gecesi, Ramazan ayındadır. Bu gecenin daha çok Ramazan’ın son on veya yedi günündeki tekli gecelerde aranması gerektiğine dair hadisler vardır.⁸

1 DİB, Dini Kavramlar Sözlüğü, sh.355

2 Tefsirü'l-Kur’an, Ebu'l-Leys Semerkandî, C.6, sh. 452

3 İslam’da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, C.3, sh.1433

4 Kadr, 97/1

5 Büyük Kur’an Tefsiri, Ali Arslan, C.16, sh. 98

6 TDV İslam Ansiklopedisi, C.24, sh.125

7 Dûhân, 44/3

8 Buhârî, Leyletü'l-Kadr, 3; Müslim, Sıyâm, 205-220

Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır. Kadr suresinde:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ*

“Kadir gecesi, bin aydan hayırlıdır.”⁹ buyurulmaktadır.

Kadir Gecesi, öyle bir mübârek vakittir ki, onun derecesini Allah’tan başkası bilemez. İnsanlar; o gecenin kıymetini, ancak Cenâb-ı Hakk’ın bildirmesiyle anlayabilirler.¹⁰

Resûlullah (s.a.v.): İsrailoğullarından bir adamdan bahsetmişti. O kişi, bin ay Allah yolunda çalışmıştı. Ayrıca gece yarısına kadar ibadet eder, gündüzleri de nafile oruç tutardı. Oruçlu iken de vefat etmişti.

Resûlullah (s.a.v.); bunları anlatınca, ashab bu kişiye hayran olmuş, kendi amellerini de az görmüşlerdi. Bunun üzerine Allah bu ümmete “Kadir Gecesi’ni” hediye etti.¹¹ Allah; bu geceyi, kıyamete kadar gelecek insanlara yol gösteren Kur’ân’ı indirmiş, bu sebeple bu gecenin değerinin bin aydan (84 yıldan) daha hayırlı olduğunu bildirmiştir.

İnsan, seksen yılda aklıyla bulamadıklarını Kur’ân’da bulur. Bu sebeptendir ki; Kadir Gecesi’ni ihya etmek, çok önemlidir. Bu; insanlığın Dünya ve Ahiret saadetini temin edecek kuralları getiren Kur’ân’ın iniş gecesini anmak, yeniden Kur’ân’ı okuyup, ona sarılmak anlamına gelir.

Geçmiş ümmetlerin bin ayda kazandığı sevaba, bu ümmet Kadir Gecesi’ni ihya etmekle erişecektir.¹² Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا عُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

“Kim (vaadine) inanarak ve sevabını Allah’tan umarak Kadir gecesini ihya ederse, onun geçmiş günahları bağışlanır.”¹³

Kadir Gecesi:

- Bu gecede yapılan ibadetler, kendisinde bu gecenin bulunmadığı bin aydan daha hayırlıdır.
- Kadir gecesi, diğer ümmetlerin bin ayından hayırlıdır.
- Bu geceyi ihya eden bir kimse, sanki 84 yıl ibadet etmiş gibi olur.

Kadir Gecesi; öyle değerli bir gecedir ki, melekler ve Cebrâil o gece Allah’ın izniyle yeryüzüne inerler. Mü’minlere selam verirler. Rabbimiz şöyle buyurur:

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ*

“O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar.”¹⁴

9 Kadr, 97/3

10 Kur’ân-ı Kerim’in Meâl-i Âlisi ve Tefsiri, Ömer Nasûhi Bilmen, C.8, sh. 4070

11 a.g.e. Ebu’l-Leys Semerkandî, C.6, sh. 452-453

12 Şifa Tefsiri, Mahmut Toptaş, C.8, sh. 324-325

13 Fethu’l-Bârî, İbn Hacer el-Askalânî, C.4, sh.534

14 Kadr, 97/4

Kadir Gecesi'nde Cebrâil (a.s.) ve melekler, Cenâb-ı Hakk'ın o seneye ait takdir ve kazası ne ise onlar hakkındaki görevlerinden dolayı yeryüzüne inip, o görevlerini yerine getirirler. Veya Kâbe gibi, Ravza-i Mutahhara gibi mukaddes makamları ziyarette bulunurlar, mü'minlere dua ederler.¹⁵

Âlimler, bu geceye niçin "Kadir Gecesi" denildiği konusunda şu açıklamaları yapmışlardır:

1. Bu gece, işlerin ve hükümlerin takdir edildiği gecedir. Gelecek bir seneye kadar cereyan edecek olan her türlü hadise Allah Teâlâ'nın ezelfî kaza ve takdiri ile ilgili meleklerle bu gece bildirilir.¹⁶
2. Bu gece, şeref ve azâmet sahibi gece mânâsına gelir. Bu gecede kim ibâdetde bulunursa, kıymeti ve şerefi artar. Veya o gecede yapılan ibadetlerin kıymeti daha fazladır.
3. Bu gece, "Darlık gecesi" anlamına gelir. Çünkü, o gece yeryüzüne inen meleklerle yeryüzü dar gelmektedir.¹⁷

Kadir Gecesi'nde bu üç anlamın üçü de vardır.

a- Kadir Gecesi, bütün belâlardan bir kurtuluştur. Resûlullah (s.a.v.)'in ümmeti bu gece özellikle korunmuştur. Şeytan bu geceyi ihya edenlere, o gece hiç bir kötülüğü ve şerri bulaştıramaz.

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ*

***"O gece, esenlik doludur. Ta fecrin doğuşuna kadar."*¹⁸**

b- Gecenin başlangıcından fecrin doğuşuna kadar; Kadir Gecesi, bütün kötülöklere karşı bir selâmettir. O gece hayırın ta kendisidir. Bu hayır, ilâhî bir hayırdır.

Bin aydan hayırlı, Kadir gecesi,
Yeryüzüne iner, meleklerin nicesi,
Selâm ve emniyet, fecrin öncesi,
Kulları bağışlar O Rahman, dedim!

Z. Gül

Hız. Âişe (r.anha)'dan rivayet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v.), ramazanda diğer aylardan daha fazla (kulluk yapmaya) çalışırdı. Ramazanın son on gününde de ramazanın öteki günlerinden daha fazla ibadet ederdi.¹⁹

Kadir Gecisini değerlendirmek ve gecenin feyiz ve bereketinden istifade etmek için:

- a. Bol bol Kur'an okunmalı; okuyanlar dinlenmeli,
- b. Üzerinde namaz borcu olanların nafîle namazı kılmadan önce hiç değilse beş vakit kaza namazı kılmaları daha faziletlidir.
- c. Kazası olmayanlar nafîle kılmalı, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e salâtü selâmlar getirilmeli,
- d. O'nun şefaatinin ümit edip, ümmetinden olma şuuru tazelenmeli, tefekkürde bulunulmalı,
- e. "Ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum, Allah'ın benden istekleri nelerdir" gibi konular başta olmak üzere hayatî meselelerde tefekkür edilmeli, bol bol zikirde bulunulmalı,
- f. İmkânı olanlar, ramazanın son on gününde itikafa girmeli, Kadir gecesini de itikafta geçirmeli,
- g. Dargın olanlar barıştırılmalı; gönülleri alınmalı,

¹⁵ a.g.e. Ömer Nasûhi Bilmen, C.8, sh. 4070-4071

¹⁶ Tecdîd-i Sarîh Tercemesi, C.6, sh. 312

¹⁷ Tefsîr-i Kebîr, Fahrüddin er-Râzî, C.23, sh. 281

¹⁸ Kadr, 97/5

¹⁹ Müslim, İ'tikâf 8; Tirmizî, Savm 72; İbni Mâce, Sıyâm 57

- h. Kederli yüzler güldürülmeli, sadaka verilmeli, günahlara samimi olarak tövbe ve istiğfar edilmeli, geceyi, kulluk bilinci içinde ibadet ederek ve geçmişte yaptıkları hataları bir daha tekrarlamamaya kesin karar vererek geçirmeye özen gösterilmelidir.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ قَدْ حَصَرَكَمْ. وَفِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنَ الْفِ شَهْرٍ. مَنْ حُرِمَهَا فَقَدْ حُرِمَ الْخَيْرَ كُلَّهُ.
وَلَا يُحْرَمُ خَيْرَهَا إِلَّا مَحْرُومٌ.

*"Bu aya (Ramazan ayına) girmiş bulunuyorsunuz. Onda bin aydan hayırlı bir gece vardır. Bu gece(nin kazancın) dan mahrum olan bir kimse, hayrın tümünden mahrum olmuş olur ve bu gecenin hayrından yalnız saadetten payı olmayan kimse mahrum kalır."*²⁰

Alınacak Dersler:

1. Kadir Gecesi, mübârek bir gecedir. Çünkü bu gece, hükümlerin takdir edildiği bir gecedir. Kul olarak kendimizi kontrol etmeli, tedbir almalıyız.
2. Kadir Gecesi'nde kim gereği gibi ibadet ederse o kimsenin kıymeti ve şerefi artar.
3. Kadir Gecesi'nde yapılan ibadetlerin değeri ve sevabı daha fazladır.
4. Kadir Gecesi bin aydan (84 yıldan) daha hayırlıdır.
5. Geçmiş ümmetlerin bin ayda kazandığı sevabı, Kadir Gecesi'ni ihya edenler alırlar.
6. Kadir Gecesi'nde Cebrâil (a.s.) ve melekler yeryüzüne inerek mü'minlere selam verirler. Bu gece gafil olmamak gerekir.
7. Kadir Gecesi, gecenin başlangıcından tan yerinin ağarmasına kadar, her türlü hayır ve selamet vardır. Bu gecede günahlara tevbe etmeli, muhasebe yapılmalı, hayır hasenatta bulunmalıdır.
8. Kim Kadir Gecesi'ni iman ve ihlasla ihya ederse, geçmiş günahları bağışlanır.

Not: Bu hafta;

1. Bu geceyi en iyi şekilde değerlendirmeye gayret edelim.
2. Günahlarımıza ve kusurlarımıza tevbe edelim.
3. Sadaka verelim, hayır ve hasenatta bulunalım.
4. Peygamberimiz (s.a.v.)'in şu duasını çok yapalım:

Hz. Âişe (r.anha):

– Ey Allah'ın Resûlü! Kadir gecesinin hangi gece olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim? diye sordum.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

– "Allahım! Sen çok affedicisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla! diye dua et" buyurdu.²¹

²⁰ İbni Mâce, Siyâm 3

²¹ Tirmizî, Daavât 84; İbni Mâce, Dua 5